

ШЫН

Совет Эвислиниң Коммунистг партиязының
Тыва област болгаш Кызыл хоорай комитетперинин,
ажычы чоннар депутаттарының област Советинин органы

1925 чылда
үндүрүлгөн

1953
ОКТАБЬРЬ
29
ЧЕТВЕРГ
№ 212 (2897)
ӨРТӨӨ 20 КОП.

КӨДЭЭГЕ СОЦИАЛИСТИГ ЧАРЫШТЫ УЛАМ КАЛБАРТЫР

Коммунистг партияның кол сагыш салышыны—ажычы чонун чаагай амьдралының хөгжүлдүзүн хажык чок хандырыр болур. Совет нийтиледин үргүлчү өзүп турар материалдыг, культурулг хережелдерин максималдыг хандырырынга бистиң төрөөн партиявың социализмниң экономикаг хойлузунга дайнышаан, чурттуң бүгү ажыл-агый, политиктиг хөгжүлдүзүн башкарып удуртуп турар. СЭКП Төп Комитетинин сентябрь Пленумунга хүлээп алдынган социалистг көдээ ажыл-агыйны моон сонгаар улам ынай хөгжүдериңиң программасы колхозчуларың. МТС-териниң болгаш совхозтарның бүтү ажыл-ишчилерин чаа политиктиг болгаш күш-ажычы көдүрүшкүңүңе хайныгырар.

Пленумунуң көдээ ажыл-агый талазы-биле айтыккан хемчеглерин амьдралга чедишкениң боттандырындан артык чугула сорулга амгы үедө көдээ парторганизацияларның мурнунда чок деп чүвөн билер ужурулг. Парторганизация бодунуң бүтү ажыл-чорудулгазын колхозчуларың, МТС-терин болгаш совхозтарның муракчы кижилеринге, мал болгаш чер ажылының мастерлеринге дайнып боттандырыр. Бистиң чуртувуста ындыг муракчы патриотчулар үлетпүрде-даа, көдээ ажыл-агыйда-даа массалыг.

Улус ажыл-агыйның бүтү адырларының база культураның талазы-биле чедишкениң дээш дайны сөөлүдөгү чылдарда чазактын орден болгаш медалдары-биле 1.346 муң кижи шаңаткан. а эң шыгыраан 6.480 чаартыкчыларга Социалистг Күш-ажылың Маадры атты тывыскан. 1949—1952 чылдарда өлөрөөн 2,5 миллион ажык чаа чогадыкчы болгаш эгелекчи саналарын чагыс эңир чылын безин 800 муң хирези ажылгадда кириртиген.

СЭКП Төп Комитетинин сентябрь Пленумунуң доктаалында айтыккан амгы сонгаарталынас сорулга болза, чонга аш-чем болгаш үлетпүр бараанырының, культура-амьдрал чүдүлгениң, а үлетпүрге чиг-эттин элекшенин тургузарын чоокку 2—3 чылдарда чедип алыр болур. Бо талазы-биле таарымчалыг бугу байдал тургустунган. Садар өртктерин улгаттырайн, колхозтарның болгаш колхозчуларның күрүңеге кирир көдээ ажыл-агый продуктуларын белекел өртктерин бедиктен болгаш дуудууда хүлээлгелерин дыка чийгеткен. Көдээ ажыл-агый үндүрүлгенин 1952 чылдан бо чылын 43 хуу чийгеткен, чүгө сөөлүгү чеди чылдарда безин бистиң социалистг көдээ ажыл-агыйымыс 804 муң тракторларны болгаш 187 муң комбайннарны алган. Ол ышкык бо чылын көдээ ажыл-агыйны хөгжүдериңге 52 миллиард рубльди, колхозтарның нийти ажылын сайыралырында күрүңеден узун хуу-саалыг чээлиге 3,5 миллиард рубльди бээрин бюджетте көргөн.

Чонун материалдыг чаагай амьдралын улам чектелдеринге Коммунистг партияның болгаш Совет чазактын ап чорудуп турар ол бүгү хемчеглерин бүгү совет улус үдүг өөрүшкүдө-биле уткуп, аяа улам бедиктен патриотчу күш-ажыл-агый харылап турар. Бистиң Тыва областың ажыл-ишчилери бүгү совет улус ышкык база-ла ийи-үш дапкыр күженишкенинде ажылдап турар. МТС-териниң болгаш совхозтарның бүтү ажылдакчыларының 83 хууу амгы үедө социалистг чарышта хаара туттувган. Эрткен үш кварталдарда көдээ ажыл-агыйның муракчыларындан областың хүндүлел самбыразынга 105 кижи демдеглетирген, 233 кижи профвизиле обкомунуң хүндүлел бижин-биле шаңаткан.

Хову бригадазы бүрүзүңде агроном

МАРЬИНКА (Сталино область). Колхозтарын улгатыр катыштырганың соонда районун дыка хөй көдээ ажыл-агый артельдеринге хову бригадаларының агрономнары бар апарган. Агротехниказын муракчы аргаларын колхоз бүдүрүлгелеринге непередеринин эгелекчилери олар апарганнар.

Социалистг Күш-ажылың Маадры Г. Григоренконун агроном болуп ажылдап турары Хрущев аттыг колхозта К. Беленинниң хову бригадазы тараа культураларының болгаш тарымал тооруктун 120 пуд дүжүдүн чыдың өстүрүп ад турар.

Көдээ ажыл-агый болгаш белекелдер ажылдакчыларының профвизиле обкомунуң МТС-тер аразында шилчир кызыл туугун Сары-Сеп МТС ам ийи кварталдарда улаштыр ээлеп келген. Урал болгаш Сибирь талазы-биле социалистг чарыштын баргы черин «Элегес» совхозтун ээлэни таварылга эвес. Ону ССРЭ-ниң Көдээ ажыл-агый болгаш белекелдер министрствозу база ВЦСПС 11 муң рубльди акса шаңалдына кириген.

1953 көдээ ажыл-агый чылында социалистг чарыш талазы-биле Бий-Хем районда «Кызыл тараачын», Бай-Тайга районда «Муракчы», Чөөн-Хемчик районда Жданов аттыг колхозтар багай эвес көргүзүлгелер болуп турар. Чаа-Хөл МТС-те комбайнер Кириллов, «Өк» совхозта тракторист Лопсан, «УТКА-ның 25 чыл ою» совхозта малчын Балажык, Чадаана МТС-те комбайнер Базыр, Таңдының «Кызыл партизан» колхозта хойжу Ноокай, Сары-Сеп МТС-те тракторист Фомин ышкык ажыл нормазын 2—3 дапкыр күүседип турар муракчылары хөйү көргүзүп болур. Бай-Хаак МТС-те Петр Ермолаевтин агрегаты, Бай-Тайга районда «Муракчы» колхозта коммунист Көктүн хову бригадазы чүгө бодунуң районунда эвес, харын областа безин сурагылг апарган.

Моон-биле кады бистиң ажылы-ыста улуг четпестер барын мияннар, ону дарый узуткаарыга боттуг хемчеглерин алыр херек. Районнарның чамдык партия, совет, көдээ ажыл-агый органы муракчы колхозтарын, МТС-териниң ажыл практиказында төрүтүпүп турар үнелиг дуржулгаларын калбарып пропагандалаар ажылды ыракта четпест тургускан. Ажылдың иштинге кирбес, эренгей удуртулганын түңнелинде Барыш-Хемчик район мал чеди белекээринин планын чүгө 63,9 хуу, мында «Тилеге» колхоз 40 хуу, а Кызыл-Мажалык МТС чүгө, 16,3 хуу күүсеткен. «Өк» совхоз бо чылын мал өстүреринин күрүңе планын күүсетпэн. Колхозтар-биле керээлг хүлээлгелерин Самагалдай, Чадаана МТС-тер улуг жомудаашкын-биле, харын чамдык таварылгаларда шуут боттандырайн турар.

Тес-Хем район агыс андарылганың планын чүгө 52,4 хуу, Чөөн-Хемчик район үрзүн уруушкунун планын 52,1 хуу. Сүт-Лал район мал чеди белекээринин планын 56 хуу күүсеткен чорук ол районнарның партия, совет, көдээ ажыл-агый органы боттарының ажылын амга чедир-ле эде тургузуп ап шыдаанын херечилеп турар. Эрэин районда «Чаа орук» колхозтун күш-ажылы кылып шыдар кижигүңнерин элзэн хөйү бо чылын күшүннеринин минимумун күүсетпэн болган. Ындыг чижектерин областың кайы-даа районнарындан көргүзүп болур.

Социалистг чарышта кол негелде болза, жомудангайларын муракчыларның денелиңге чедир бедилери болур. Чамдыктары багай, өскөлери эки, үшкүлери дээр ажылдап турар, дээрлерге чедер, ажылга нийти көдүрүшкүңүңү бодулары дээш социалистг чарышты калбартыр.

СЭКП Төп Комитетинин Пленумунуң көдээ ажыл-агыйны мурунуга саган сорулгаларын шеверин боттандырып, Октябрьның социалистг Улуг революциязының 36 чыл оюнга белектиг ужуражыр дээш күженишкениңде ажылдаар чорук бүгү совет кижилерин, ылангыя көдээ ажыл-агый ишчилериниң сонгаарталынас хүлээлгези. Социалистг чарыштың туугун улам бедик көдүреринге партия, совет организацияларын удуртулганың денелин улам бедилери чугула.

«Красный Октябрь» колхозта дөрт хову бригадаларының санында агрономнар бар. Олар дуржулгаларын үргүлчү солчуп, колхозка чер ажылының культураларын бедилериниң талазы-биле хемчеглерин кады ажылдап кылып турарлар. Ам районун ийи-бүрү албан черлеринден МТС-терге болгаш колхозтарга ажылдаары-биле он-он тускай эртемниңдер кээп турар. Марьинск МТС-те оларның саны ийи катап өскөн болгаш ам ол МТС-тин ажылдап берип турары колхоз бүрүзүңде агроном ажылдап турар. (СЭТА).

ССРЭ-ниң эртемнер Академиязының нийти хуралы

Октябрь 26-да Москваның эртемнер Академиязының ССРЭ-ниң эртемнер Академиязының нийти хуралы хагдынган. Хуралга чамдык органиастыг айтырылганы: ССРЭ-ниң эртемнер Академиязының Президиумунуң сонгулдалары, институттарын директорларын бадылаары болгаш өске-даа айтырылганы чугаалашкан.

Президиумунуң составына ССРЭ-ниң эртемнер Академиязының салбырларының академик-секретарыларын сонгуурун, Президиумунуң Уставын өзүгаар бүрүн эргезиниң хуу-саазы төңгөн кижигүңнериниң сонгулдаларын, а ол ышкык чугула эртемниңчилел албан черлерин баштап турар чамдык эртемниңнерин Президиумунуң составына кандидатуразын чугаалажып көөрүн болгаш сонгуурун нийти хуралга көөр деп академик А. Н. Несмеянов медээлээн.

ССРЭ-ниң эртемнер Академиязының оралакчы-президентизи хүлээлгеге үр үедө чедишкениңде ажылдап келген академик В. П. Волгиничин (СЭТА).

Партияның кыйгыры-биле—көдээге

КАЗАНЬ. Юдйский районун «Авангард» көдээ ажыл-агый артели болган нийти хуралга колхозчулар колхоз даргазынга көдээ ажыл-агый эртемниңнерин кандидалады Ф. Федотовту чагыс эп-сеткилдиг сонгааннар. Ол болза, партияның кыйгырыларынга сорук киригкениң бирээзи болгаш колхозче ажылдаар күзелиң илереткен. Эш Федотов тускай эртем талазы-биле ажылды бай дуржулгалыг болгаш партияга база удуртуу ажылдарын талазы-биле хөй чылдарда дуржулгалыг кижиге.

КИШЕНЕВ. Багойский машина трактор-станциязыга ажылдаары-биле көдээ ажыл-агыйның бөдүк тускай эртемниңгери чедип келгенер. Мында оларга бүгү-ле эки амьдрал байдалды тургускан—чурттаар бажыныларын үндүрүп берген болгаш оттулар чүгүлү дүжүрүп берген. Олар баштайгы хүнерден ажылдап эгелзээр.

Москваның Тимирязев аттыг көдээ ажыл-агый академиязын дооскан Л. Н. Березовская сөөлгү үеге чедир Молдав ССР-ниң Көдээ ажыл-агый болгаш белекелдер министрствозунга кол зоотехник болуп ажылдап турган. Ол Багойск МТС-тин кол зоотехниктиңге томуйлатырган. Кыска үениң дургузунда эш Березовская колхозчу малчыларының мал чемнеринин үлүүн өскерттеринге дуудулап, тарааны малга бээриниң мурнунда ажылдап кылышының органиастаан. Оң-биле кады Министерствонун аппаратынга ажылдап турган

Коммунистг партия болгаш Совет чазак совет кижилерин бүгү күштерин үлетпүрде болгаш транспорт сонгаарталың болбас сорулгаларын шийтирлээринге угадырып турар.

Ажылчы чоннарның чаагай байданын дугайында улуг сагыш салышык болза, ССРЭ-ниң Дээди Советинин бешки сессиязын шийтирленинде синниккен, улустун херегелде барааныры-биле чонун хандырттыган турарын чоокку ийи-үш чылдарда дыка бедилеринин эргежок чугулазын ол шийтирлелде айткан. СЭКП ТК-ның сентябрь Пленуму социалистг көдээ ажыл-агыйны улам ынай хөгжүдериңин улуг программаны айткан.

Партия биле чазактын сагыш салышыкыңга харын кылдыр ажылдакчылар, колхозчулар, совет интеллигенция социалистг чарышты калбаа-биле делгередип, салдынган сорулганы алдарымы-биле күүседиринге чайгылыш чок шийтирлиң илередиң турарлар. Бүдүрүлгенин муракчыларының эгелекчи чорук-биле Октябрьның социалистг Улуг революциязының 36 чыл оюнга алдар бодурун социалистг чарыш чуртта улам күштүү-биле калбарган.

Бистиң областың үлетпүр бүдүрүлгелеринден Кызылдың автотранспорт конторазының ажылчылары, албан-хаакчылары болгаш инженер-техниктиң ажылдакчылары октябрь мурунун социалистг чарыштын инициаторлары болуп үңгөнөр. Бүдүрүлгө көргүзүлгелерин шийтирлиң чедип алыр дээш оларның үлгерин эдереринге бугу транспортчуларын, чурт үлетпүрүнүн

Беш чыл планын күүседир болгаш ажыр күүседир дээш социалистг чарышка чаа чедишкениң чедип алынар! Эртемниң, техниканың болгаш муракчы дуржулганың чедишкениң бүдүрүлгеге калбаа-биле непередиңер!

(Октябрьның социалистг Улуг революциязының 36 чыл оюнга СЭКП ТК-ның Кыйгырыларын).

Бистиң областа

Көдээ ажыл-агыйның тускай эртемниңгери колхозтарда

КЫЗЫЛ-МАЖАЛЫК. (Телефон-биле). Хөндөлөңдө Ворошилов аттыг колхоз агроном эш Салчак Доржуңу улуг өөрүшкү-биле хүлээп албышаан, колхозтун даргазынга бир үн-биле сонгуп алганнар. Аяа ийи өрээлдиң чаа чуртталга бажыңың берген.

Аксы-Барлыкта «Ленин орук» колхозтун кижигүңнери агроном эш Октябрьның улуг күзөл-биле хүлээп ал, аяа 2 өрээлдиң чаа чуртталга бажыңың болгаш оон эргезинге бир атты тускайлап берген. База Аягатыда Комсомол 30

чыл ою» колхоз агроном эш Стаароолду ол ышкык хүлээп алган.

САМАГАЛДАЙ. (Телефон-биле). Районун көдээ ажыл-агый болгаш белекелдер эргелелиң агрономнары эштер Зубова, Буянов, Паринов оларның колхозка кирип ажылдаар дээш патриоттуг күзөлдерин барымдалаш, Ленин аттыг, Сталин аттыг, Калинин аттыг колхозтарның колхозчулары улуг өөрүшкү-биле хүлээп алганнар. Колхозтарның баштаар черлери көдээ ажыл-агыйның ол тускай эртемниңгелерин чуртталга бажыңың-биле хандырып, оларның ажылдаарынга таарымчалыг байдалды тургузуп берип турар.

Ном садыглаашкыны

ШАГААН-АРЫГ. (Телефон-биле). Улуг-Хем район октябрь 15-тен 25-ке чедир ном садыглаар шалыкты айнаы баштайгы он конуунда 3700 ажыг рубль хемчээлди 2400 ажыг номнарын садылган.

«Свобода труда» колхозта комсомол органиастызының секретары эш Саидак 5 хонукта 500 ажыг рубльдин, «Партияның XIX съездин» колхозта Михаил Донгак 400

ажыг рубльдин номнарын садыглап тураттышаан, номнуң политика талазы-биле жуур-утказын чонга илпекпейли-биле тайылбырлап турарлар. Ол ышкык Ленин аттыг колхозта эш Сотпаяк, Сталин аттыг колхозта эш Санчай-оол ном садыглаашкының ажылыңга муракчы болуп турарлар.

Фермаларда мал чемнеринин үш ай курлавырлары

ТУРАН. (Телефон-биле). Бий-Хем районда миллионер колхоз «Кызыл тараачын» бо чылын мал өстүреринин күрүңе планын ажыр күүсеткен. Кыска белекелди база чедишкениң чорудуп, фермалар айы-биле мал чемнинин үш ай курлавырын тургускан, 4 чаа кажаалары немей туруп алган.

Моон-биле кады келир чылды дүжүдүңге база хынамчалыг белекенип турар. Колхоз агыс андарыл-

газының планын 113 хуу, үрзүн уруушкуну 109 хуу азы 266 тоннаы белекелп алган.

Ильинкада «Кызыл сылдыс» колхоз бо талазы-биле база-ла багай эвес көргүзүлгелерин чайгы, күсүкү чер андарылганың планын агротехниктиң негелделер өзүгаар хандырган, үрзүн уруушкунун 120 хуу күүсеткен, удобрениелерин амдыгааштан белекелп турар.

Районун дээр колхозунда

САРЫГ-БУЛУҢ. (Телефон-биле). Эраң районда «Сталиныч орук» көдээ ажыл-агый артелиң колхозчулары СЭКП Төп Комитетинин сентябрь пленумунуң доктаалында улам ссрук кирген чүткүлдүг ажылдап турар. Мал өстүреринин планын колхоз ажыр күүсеткен: өшкү бо чылын 40 хуу, хөй 0,8 хуу, чылгы 15 хуу, инек 5 хуу өзүлдег болган.

Колхоз бо чылын мал чеди белекээринин планын 105 хуу күүсеткен, кышкы ажылдарга өске-даа белекелдер багай эвес кылдып турар. Күрүңе мурунуга планын онвалдаларын эрестиг күүсеткен, чайгы болгаш күсүкү чер андарылгаларыга база үрзүн уруушкунуңа ол колхоз районда муракчы болуп турар.

Үлетпүр бүдүрүлгелеринин планнарын чедишкениң күүседир дээш

болгаш тудугунуң ажылдакчылары олар кыйгырган.

Партия биле чазактын доктаалдарына сорук киригкени Кызылдың сапог мастерскаязының ажылчыларын нийти продукцияны бүдүрүп үндүрер талазы-биле сентябрь айның планын 105,9 хуу күүсеткен. Октябрь мурунун социалистг чарыштын кирген хөй-хөй бүдүрүлгелер хүн нормаларын 150—200 хуу күүседип турарлар. Аш-чем комбинатының коллективиз сентябрь айның онаалгазын 20 хуу ажыр күүсеткен, октябрь айның планын хуува бетинде күүседир деп хүлээлгени алган.

Облпотребсоюзтун автотранспорт конторазының чоллаачылары эштер Ковалев, Распевин, Казанцев октябрь мурунун социалистг чарыштын киргизишаан, октябрьның баштайгы 10 конуунуң онаалгазын 150 хуу күүсеткен, а транспортчуларын коллективиз октябрь айның планын дыка ажыр күүседирин шийтирлээни. Сарыг-Септин үлетпүр комбинатының ажылчылары чаа күш-ажылчы чедишкениң чедип алган болгаш чыл планын хууваа бетинде күүседир деп хүлээлгени алганнар.

Бистиң областың үлетпүр бүдүрүлгелеринде болгаш транспортунда бедик бүдүрүлгө күш-ажылды үлгерин көргүзүп турар муракчылар, бүдүрүлгениң чаартыкчылары эвээш эвес. Муракчы коллективтер

ниң болгаш тус-тус ажылчыларын дуржулгалың калбаа-биле непередиң, бүгү чаа муракчы чүдүлгелерин деткир болгаш непередиң, бүгү ажылчылар болгаш инженер-техниктиң ажылдакчылар социалистг чарышка киришкен турарын, ажылчың бүрүзү кылар ажылдын нормазын долдуур болгаш ажыр күүсеткен турарын чедип алыр чугула.

Ынчалза-даа доктаатынган планнарын күүсетпейн турар бүдүрүлгелер бисте ам-даа бар. Чижээ, Кызылдың ышкы заводу 9 айларын онаалгазын чүгө 72,5 хуу, Бай-Хаактын үлетпүр комбинаты — 72 хуу, Шагаан-Арыгың үлетпүр комбинаты 98 хуу күүсеткен. Бүдүрүп үндүрүп турар продукцияны шыаары дээш чогуур демиселди чорутпайн турарлар.

Бүдүрүлгелерин орулгалыг болгаш үзүктелешин чок ажылын хандырып, бар турар иштиңи курлавырларын долзуу-биле ажылдаары онза чугула. Бүдүрүлгелер боттарың бүдүрүлгө планнарын хүн, ай келген тудум-на сан болгаш шынар талазының бүгү көргүзүлгелери-биле үргүлчү долдуур болгаш ажыр күүседирин хандырып херек. Улустун кердел чүдүлгелерин доктаатынган асортиментини өзүгаар бедик шынаары кылдыр бүдүрүп үндүрер чорук-областың үлетпүр ажылдакчыларының эң чугула сорулгазы болгаш ыдыктыг хүлээлгези болур. Продукцияның бот-үөөнүн чийгел-

дир дугайында айтырыгы кайы хамаан чок көөр чорукту шийтирлиң-биле сөксөдир херек. Бүдүрүлгедө билдирбейн чыдар чажыг курлавырларын бүгү бүдүрүлгелерге дилеп тывар болгаш оларны чөп ажылдаар херек. Бүдүрүлгениң күш-шыдалдарын эң долзуу-биле ажылдаар болгаш материалдыг курлавырларын камналгазын хандырыр.

Бүдүрүлгелерин кыска белекээрин эң чугула ужур-дуудуу. Кызылдың туубу заводун директору эш Скрябин, алгы заводун директору эш Скороходов ышкы чамдык ажыл-агый удурткучларының бүдүрүлгелерин кышкы байдалдарга ажылдаар кылдыр белекээрин илзэ-биле чедир үнелеп көрбей, ол херекте шыдажыр аргажок оожумнаашкыны бодуруп турары-биле эңежиң болбас.

Кыска өй-шаанда ылаптыг белекенири — үлетпүрнүң орулгалыг ажылдаарының эң чугула чүдү болур. Ажыл-агыйны удурткучулар, бүдүрүлгелерин партия, профвизиле организациялары кышкы байдалдарга ажылдаар кылдыр бүдүрүлгелерин үлгерлиг белекээрин хандырып дээш шийтирлиң хемчеглерин алыр ужурулг.

Сорулга болза, массаларын күш-ажылчы көдүрүлгүнүн баштап, ону күш-ажылдын бүдүрүлгүнү бедилеринге, партия биле чазактын салганы сонгаарталың болбас сорулгаларын чедишкениң шийтирлээринге, бистиң социалистг Төрзүн чуртувустун күчү-шыдалын улам бижыдарыңе угандырыңда болур.

НИИТИНИН МАЛЫНЫ БЕДИК КӨДҮРЛҮҮШКҮНҮ ДЭЭШ

Удуртулганы күштелдирер

Барын-Хемчик районун ажилчы чоннары «ССРЭ-нин көдээ ажал-агынын улам ынай хөгждүр хем чеглер дугайында» СЭКП ТК-нын сентябрь Пленумунун доктаалын улуг өөрүшкү-биле танышканнар.

Чоокта чаа болган көдээ Советтернин сессияларына мал кыштаг-ладышкыныга белеткелдин чоруп турарынын дугайын чугаалашкандар.

Эрги-Барлык суму Советинин сессиясында мал кыштагладышкыныга белеткел чугаалашкандар, тодаргай хем чеглердин алганын түн-валинде 13 кажааларын септелген доозун, 9 кажааларын немей туткан, 75 тонна сизгени кыштаг-ларда сөөртүп чедирген.

Ол ышкаш Ак, Аксы-Барлык көдээ Советтеринде мал кыштагладышкыныга белеткел чүгүр эки чоруп турар. Ындыг болза-даа, Ак көдээ суму Советинин даргазы эш Дарый-оол мал кыштагладышкыныга белеткелди дүргөн доозар хем чеглер дугайында суму Советинден үндүргөн шиптирин күсөлдөзүн багай организаптап турар.

Кызыл-Тайга көдээ Советте, ылан-тыя мыла «Победа» колхозта мал кыштагладышкыныга белеткел багай чоруп турар. Он бир кыштаг-ларда чангыс-даа кажаа чок, мал чеглери белеткээринин планы чүглө 23 хуу, саван бөлөргөн планы чүглө 15 хуу күсөлдөгөн, шээр малдын 11 кажааларынын, мыйыстыг бола малдын бир кажаазынын тудуушкуну

нунча мынчага чедир эгелеп кир-бөөн.

Хөндөлөндө Ворошилов аттыг колхозта мал кыштагладышкыныга белеткел денди багай организапта-тыган. колхоз даргазы эш Даржаа мал кажаалары септээр бригаданы ам-даа организаптаган. Эдегейде туткан 100 баш инек кирер чаа кажааны тараа урак склад кылдыр хуулдурган-биле 100 баш инек кажаа чок артыкан.

Аянгагыда «Комсомол 30 чыл оюз» колхозта мал кыштагладышкыныга белеткелдин байдалы оон-даа дора болуп турар. Суму Советинин даргазы Бөлчөй, колхоз даргазы Сокур-оол мал кыштагладышкыныга белеткелди организаптаарыча ам-даа эгелеп кирбээн. 800 баш хой мал кирер кажаалар шуут чок.

Райкүсөмкунун даргазы эш Красный колхозтарга барганда мал кыштагладышкыныга белеткел кандыг чоруп турарынын дугайында малчыннар-биле беседа кылды соуву-р-гавай, конторада олургулаар колхозтар даргалары-биле чүглө чуга-алашкандар хан чаа бээрин маанай демделгээри чугула.

Мал ажалын мынчаар удуртур чоруктан уштугаш, ниитинин мал ажалын дүргөн көндүр дугайында СЭКП ТК-нын сентябрь Пленумунун доктаалын боттандырып, ылан-тыя мал кыштагладышкыныга белеткелдине бүгү күштү салыр херек.

С. АЛЕЕТ.

Мал ажалынга үчөттү экижидер

Улуг-Хем районун Хайракан суму-музунда Минчурин аттыг көдээ ажал-агы ай артели районда мурнакчы ажал-агыларын бирээни. Колхозта чылгынын, мыйыстыг бола бол-гаш хой малдын, хаван болгаш куш ажалынчы фермалары бар.

Мал ажалынчы фермаларында ниитинин малын үчөдү багай тур-густунган. Бо чылдын июль 1-де колхозка 2035 баш хойлар, 1405 баш өшкүлөр, 347 баш мыйыстыг бола мал, 295 баш чылгы мал сана-тылып турган.

Октябрьнын 1-де чоруткан мал чыези-биле аларга, өшкүлөрдүн са-ныч 1405 баш хөвээр болган. Оон-биле кады 36 баш өшкү өлгөн дугайын херечилеп турар актылар бар. Ындыг болза-даа, Хеличмейнин ка-

дарып турар бир коьдан өшкүлөрин-ден 36 баш өшкү артык апаарга ону колхоз баштаар чери өлгөн 36 өшкүлөргө балансылаштыр 1405 баш өшкүлөр херек кырында бар кылдыр чизеге кириген. Ол ышкаш мыйы-стыг бола малдан 4 баш мал херек кырында тудуп турда, ферма эрге-лекчизи Хунажык ук малдарын мен тывар мен дээр аскын барымдалааш база-ла бар малдын санына чиккен 4 баш инекти кири санап каан.

Бо чорук болза, ниитинин малы-нын үчөдү сандаргай байдалла турарын, колхозтун ревизия комиссия-ны үчөт ажалын чурумчудар дугай-нда демисел чорутпаны турарын айтып турар.

С. МАЧЫЛАЙ.

Чаа кажааларны тудуп дооскан

Кызыл районун Ээрбекте «ТАРН 12 Улуг хурал» көдээ ажал-агы ар-телинин эш Суханов бригадирлээн тудуп бригаданы Кара-Суг бажында 350 баш хой кирер бир кажааны, база Кара-Суг адаанда 450 баш хой кирер кажааны төлөвилеп өзугаар

эки шынарлыг кылдыр тудуп доос-кан.

Мал кажаалары тудар ажалга тудугулардан К. Биче-оол, Ш. Биче-оол, Дажыма, Лаа-Хөө олар кы-зымаккай ажалдааннар.

К. ОНГА.

МТС колхоз биле чарган нерээзин күүсеткен

Шагаан-Арыг МТС-тин алды дугаар трактор бригадасы (бригадир эш Т. Шокул) чайгы, күскү сезон-нарда чер андарылгазынын талазы-биле ажалды чедишкенин чорут-кан. Ынчангаш Улуг-Хем районун Келинин аттыг колхозу-биле чар-ган керээзин МТС күүсеткен. Трактор бригадасы керээ өзугаар ол колхозтун 450 гектар чайгы чер ан-дарылгазын чогуур хуусаада доос-кан болгаш андарынган 300 гектар черни сайырадып культуристаан.

Трактор бригадасы колхозтун 500 гектар күскү черин андарар турган, оон иштинде 288 гектар, эрги аныс, 214 гектар кур черлерин сентябрь-ның сөөлүнге чедир андарып доос-кан. Чайгы, күскү үелерде ниитизи-биле колхозтун 952 гектар чери ан-дарынган болгаш бо талазы-биле план бурун күүсетинген. МТС-тин бо бригадасында дөрт тракторлар бар, анаа ажалдаан механизаторлар чери андарарда агротехниктиг чү-рүмү сагып турган.

Чер ажалын сайырадып, тараа культурааларын бедиик дүждүдү чедип алыр дугайында партиянын болгаш чазактын кыйгырынын ам-дыралга боттандырар дээр механиз-аторлар кызымак ажалдаан. Бо чылдын трактористер күрүзүн өөрд-илгезин дооскан анык тракторист эш Д. Тыртык-оол хүнде 5,5 гектар чери андарар турган, херек кыры-нда 8—10 гектар чери андарып, ээл-чеге ажал нормазын 150—200 хуу, ол ышкаш трактор бригаданын бригадир эш Т. Шокул, база трактор-ист эш Д. Даваа олар трактор ажалдарынын ээлчеге нормазын 125—150 хуу күүседип турган.

Октябрьнын социалист Улуг революциязынын 36 чыл оюуну бай-ырлалыга күш-ажылын чедиш-кенири-биле ужуражыр дээр механизаторлар социалист хуула-гер-лерин алган. Тракторист эш Д. Идам-оол «ДТ—54» деп трактор-биле 5,73 гектар чери андарар тур-

гаш, ээлчеге 11—12 гектарны ан-дарып, нормазын 200 хуу күүседип, харын чамдык үелерде ийи ээлчеге ажалдап, 13 ажал хүнеринде 116 гектар чери андарган болгаш 84 килограмм кывар, чаар материал-дарны камнап алган. Эш Д. Идам-оол 26 гектар чери пландан ажыр андарган. Улуг байырлагла алдар бичдурары-биле механизаторлар не-мелде чер андарылгазын ам-даа чо-рудууп турар.

Чайгы, күскү чер андарылгазын талазы-биле трактор бригаданын ажалында чамдык четпестери бот-шүгүмчүлөчү өзү-биле айтыр чугу-ла. Тракторист Т. Кызыл-оол ажалынга харысалга чок, тракторну кам чокка эдилээш, үрөп каан, оон ужурундан ол трактор 15 хошук-та анаа турган, ам ол машинаны өске тракторист септеп эгелээ. Ол ышкаш тракторист Анай-оол болу-нуң хуулазын күүсетпей турар. Чамдык кижилерин харысалга чок ажалдааны-биле кызар, чаар материалдар трактор бригаданын ажал ажыр чарыгатынган. Ам кел-дир чылдын сезон ажалдарына ийи четпестери болдурбас дээр механизаторлар демисежир ужурулг.

Механизаторларын ортузунга партиянын агитация-массалыг ажи-лын доктаамал чорудар талазы-биле партия, комсомол эге организация-лары оюза сагыш салыры чугула. Эрткен сезоннарда трактор бригад-анын бо ажал кончуг четпес чорут-унганын айтыр херек.

«Машина-трактор станциялары-нын ажалын улам ынай экижидер талазы-биле хем чеглерин дугайында» ССРЭ-нин Министрлер Чөвү-лденин болгаш СЭКП ТК-нын док-таалын механизаторларга ханы та-ныштырар, ону амдыралга боттан-дырар дугайында МТС-те, азы кол-хозта партиянын эге организаци-лары тодаргай ажал чорудары не-тетинип турар.

Т. ВИДИРОВ.

Колхозта агро-зоотехниктиг курс

Чаа-Хөд районун «Победа» кол-хозта агро-зоотехниктиг курс 1953—1954 өөрдөлгө чылын 15 кижиди дик-накчылар организаптаг эгелээ.

Баштайгы кичээди колхозта зоо-техник эш Кызыл-оол эки белеткел-

диг башкылап эрттирген. Курстун дынакчыларындаан Суу-зун, Сундуй, Сагаан-оол, Төре олар кичээлге өөрөлип эрткен теманы эки конспектидеп алганнар.

К. ЧИГДЕН.

Ойнаашкынарнын удуун төлөп турар

Улуг-Хем районун Шагаан-Арыг хоорайда күш-ажылчы ажаалга кас-сазы ССРЭ-нин улус ажал-агынын хөг-ждүрүлгенин күрүнө чезишкени-нин облигацияларынын ойнаашкы-нарын удууларын төлөп турар. Районун күш-ажылчы ажаалга кассазы 1953 чылдын 9 айларынын дүргүзүндө ажалчы чоннарын ой-

нап алган удууларына 204 мун рубльди төлөп берген.

ССРЭ-нин улус ажал-агынын хөг-ждүрүлгенин үшкү күрүнө чезишкени-нин ийини өртөөн чандырыныга чүглө октябрьнын 1-нин хүнүндө 10 мун рубльди төлөөн.

Х. ТЕМБИРЕЛЬ.

Автотранспорттун күш-ажылчы чедишкенири

Дыка хөй мун тонна янзы-бүрү чүктөри ай бүрүзүндө Абакан би-де Кызыл аразына, Кызыл биле об-ластын районнарын аразына Кызылдын автотранспорт контора-зынын чолаачылары сөөртүп турар-лар. Автотранспорттун мурнунда салдыган хүндүлүг хуулазын күү-седиринге областа алдар сурагдыг чолаачылар Комбуй-оол, Кривенко, Карашак, Хунажык болгаш өскелер-даа мурнакчы болуп турар.

Чолаачылар эштер Ф. Луцаевтин болгаш В. Панасюрнын 100 мун кило-метри капитал септелге чокка эрттер деп алдарлыг эгелекчи сана-лын областын мурнакчы чолаачыла-ры деткээнер.

Автотранспорт конторазынын 85 хире чолаачылары 100—150 мун километри ортумак болгаш капитал септелге чокка эрттер деп хуулазын алганнар. Ол хуулазын эштер Па-насиор, Лыков, Кривенко, Порожен-ко болгаш өскелер-даа күүсеткен-ер.

Кызылдын автотранспорт контора-зынын коллективи автотаркты ра-ционалдыг болгаш бедиик бичдур-күчүг ажыгаар дээр, машинаны ажалыгарынын хуусаазын узадыр, артык кезектерин камнаар, ол ыш-каш бензини камнап аларын чедип алыр дээр демисежип турар.

Кызылдын автотранспорт контора-зы бодунун ажалын экижиктенини түнелелинде партия хооркомунун болгаш хоорай күүсөмкунун шил-чин кызыл туугун чаалап алган. Ав-тотранспортчулар ам Октябрьнын социалист Улуг революциязынын 36 чыл оюнга чедишкенин ужу-ражыр дээр социалист хуулазын ая, октябрь мурнунун социалист чарыкынын инициаторлары болган-нар.

Социалист чарышка сорук кир-ген ажалчылар болгаш албан хаагычтар эки чедишкенин чеди-ап турарлар. Ажалчылар эштер Соловьев, Савицев, Шатохин, Гре-бенников үлүг нормазын ажыр күү-седип турарлар.

Эш Панасюр автомашинага 20 чыл ажыг ажалдап келген болгаш байлак дуржулганы алган. Ол ЗИС-8 деп автобуска ажалдап тургаш,

100 мун километри капитал септел-ге чок эрттер деп хуулазын алган. Ал-ган сөзүнгө ээ болуп, ам 138 мун кило-метри ол эрткен. Ол Абакан—Кызыл аразына чоруп, үргүлчү-ле машинаны хынап, профилактиктиг септелгени болгаш техниктиг көрүл-гелери чогуур үезинде чорудуп тур-ган. Эш Панасюр күрүнөге 44 мун рубльди камнап берген. Ам Панасюр хөй олуттуг ЗИС-155 деп чаа авто-буста ажалдап турар болгаш ол ма-шина-биле 250 мун километри ка-питал септелге чокка эрттер деп хуулазын алган.

Бо чылдын пассажирлер сөөртүр автобустар көвүдээр болгаш чоноун негелдезин хандырып турар. Бо чылдын 9 айларынын дүргүзүндө автобустар-биле болгаш чик такси ав-томашина-биле 325 мун пассажир-лери сөөрткен, азы эрткен 1952 чылдазын берген.

Кызылдын автотранспорт контора-зы 9 айларынын сөөртүлгө планын 108 хуу, тонна-километр талазы-биле 125 хуу күүсеткен. Автотран-спорттун коллективи күрүнөге 250 мун рубльдин пландан дашкаар чылдазын берген.

Автотарктын бичдуркүчүлүү үргүл-чү бедип турар, бо чылдын 9 ай-ларынын дүргүзүндө бир автомаши-нага 31,5 мун тонна-километр болуп, эрткен чылын бир автомашинага чүглө 29,8 мун тонна-километри ажалдаан. Оон-биле чегелештир бир тонна-километри бот-үези 25 хуу кудулаан. Септелге аразында машинаны мааннаарынын хуусаа-зын узатканы-биле чолаачылар он-он мун рубльди күрүнөге камнап берген. Чижээлээрге, чолаачылар эштер Кривенко болгаш Пахабов 26,5 мун рубльди камнап берген.

Бо улуг херекке септекчилер ба-за-ла улуг рьялдут болган. Токарь цехинде чаа универсалдыг станок-тарны тургускан. Ында ажалдап тур-арлар автомашиналары эки сеп-теп турарлар.

Автотранспортчулар боттарынын алган сөзүнгө ээ болуп, октябрь му-рнунун социалист чарыкына мур-накчы болуру чигиниң чок.

В. НАТАЛИН.

Күш-ажылчы илерээшкенири

Социалист көдээ ажал-агынын улам ынай хөгждүр хем чеглер дугайында Коммунист партиянын болгаш Совет чазактын шиптирле-рин амдыралга эрестиг боттанды-рары дээр «Элегес» совхозтун ажал-ишчилери чүткүлдүг ажалдап турар. Совхоз чайгы болгаш күскү чер андарылгазын агротехниктиг не-гелдер өзугаар чедишкенин дооскан, үренин уруушкунун 117 хуу күүсеткен.

1953 көдээ ажал-агы чылдында мал өстүрүлгенин планын совхоз

ажыр күүсеткен: инек—6 хуу, шээр мал—17 хуу, чылгы—21 хуу өзүлдө-лүг болган, күштү 91 хуу, хаванын барык 2 катап өстүргөн. Совхоз бо чылдын 1200 шээр мал кирер чаа кажааны немей туткан, бар кажаалар-нын септелгелери ам дооступ турар.

Моон-биле кады совхоз бо чылдын малчыннарга бирээзинге-ле ийи аал ишти чурттаар 3 чаа бажынарны тудуп белеткээн. Ол ышкаш септел-ге мастерскаянын ийи катап улгатыр делгемчиктен.

Бистин корр.

Социалист өнчү—совет күрүненин экономиктиг үндезини

Октябрьнын социалист револю-циязын тирилгезинин түнелинде, ажал-агынын капиталист системазын уаутканынын, бичдур-лгө чепсээндө хуу өнчүлү чок кылга-нынын, кижини кижиди мөлчүр чорукту чок кылганынын түнелинде бистин чуртууска ажал-агынын социалист системазы болгаш бичдур-лгө чепсээндө социалист өнчү тургустунган.

Хоорайда болгаш аялдеде эрги, капиталист бичдурлгө харылзаа-зын совет эрге-чагырга чаа, соци-алист бичдурлгө харылзаа-зын биле солаанынын түнелинде бистин Төр-өөн чуртуусу жоюлду алган чурт турганында мурнакчы чурт болуп, аграрлыг чурт турганында индустриалдыг күчүлүг социалист кү-рүнө кылдыр хуулган. ССРЭ-нин ажалчы чоннары чуртуу индустри-ализациязын болгаш көдээ ажал-агынын коллективизастарын оору-биле чораша, социалист өнчүлү быгылаарын болгаш көвү-дөдирин, анаа үндөзүлүш чоноун чаагай чорунун үндөзүн экижилгез-нин чедип алганнар.

Социалист өнчү болза, совет кү-рүненин экономиктиг үндезини, ни-итин байлаанын, ажалчы чоннар-нын материалдыг чаагай чорунун болгаш культуразынын соксаал чок өзүлдөзүн үндөзүн болуп, Бистин чуртуустун улустары Коммунист партиянын удуртулгасы-биле ажал-агы болгаш культура тургу-зуушкунун бүгү адырларына, социалист күрүненин күш-күчүзүн улам ынай быгылаарынын херээ-нге чаа шылгаангай чедишкенин чедип алган.

I.

Күрүненин социалист өнчүлү ниитини байлаанын, ССРЭ-нин күш-күчүзүн болгаш улустун чаа-

гай чорунун өзүлдөзүн шиптир-лгө ужур-дузалыг. Ол болза, соци-алист өнчүлү э-не сайзырангай хевир болуп болгаш бүгү совет эконо-миканын, оон иштинде көдээ ажал-агынын хөгждүлгезин тодар-гайлап турар. Күрүненин бичдурлгө черлеринде бичдурлгө чепсээ болгаш бүгү продукция бүгү улустун өнчүлү болуп билингир. Колхоз-тарда бичдурлгенин кол чепсээ—чер болгаш машиналар күрүненин, а колхоз бичдурлгезинин продукциязы болза, бөлүк өнчү болуп. Мөнгөзи-биле ажалгылары-биле колхозтарга быгылаан черин, колхозтар боттарынын хууда өнчүлү ышкар ээлээр. Ындыг болза-даа олар черин сады-лап, садып ап база үндөзүлөп бол-бас.

Ажал-агынын социалист системазы, хоорайда болгаш көдээ социалист өнчү болза, хуу өнчү болгаш капитал ышкаш, кижилерин бот-боттарында башкаландырып чарбай, харын бүгү совет улусту, ССРЭ-де чурттап турар ажалчы чоннарын бүгү нацияларын чангыс-ай, акы-думалышкы найыралдыг өг-бүлөгө сыйлыг катыштырып турар. Совет ниитиледин кижилерини — ажалчылар, тараачылар болгаш интеллигенция найыралдыг кады-ажылдажылга үндөзүлөп ажал-дап, чурттап турар болгаш комму-низмни кады тургузуп турарлар. Ол кады ажалдажылга болгаш со-рулганын чангыс-ай чорунун үндөзүлөш, ниитиледин мораль-политиктиг чангыс-эви, улустарын найыралы, совет патриотизм ышкаш шимчедикчи күштер бистин чурту-вуста калбарган.

И. В. Сталиннин айтканын өзү-гаар алырга, социализм үезинде бичдурлгө харылзаалары бичдурлгө күштерин байдалы-биле бүрүн дүг-

жүп турар, чүгө дээрге, бичдурлгө чорудулгазынын ниити характери бичдурлгө чепсээндө ниити өнчү-биле быгылаатын турар. Ынчангаш социалист бичдурлгө эрттир бичдурлгенин кризистерин, ажал чок чорукту, массанын хоозуралын билбес. ССРЭ-де бичдурлгө күштер дүргөн темпи-биле хөгждүп турар, чүгө дээрге, анаа тааржып турар бичдурлгө харылзааларынын ийи хөг-ждүлгө таарымчалыг долу делгем-ни берип турар.

Ниитинин социалист өнчүлү ССРЭ-нин бүгү улус ажал-агынын планын чорудурунга, совет эконо-миканын чыгылыш чок хөгждүлгезинге экономиктиг үндөзүн болуп турар. Капиталист ниитиледе бичдурлгө чепсээндө хуу өнчү ажал-агы организамин чамдыкынын аразында харылзаанын үзүп турар бол-гаш чуртуну экономиканын планын хөгждүлгезин бичдурбайн турар. Ажал-агынын социалист системазында ниитилештирген бичдурлгө чепсээ чангыс-ай планын удуртул-ганы чылгаш чок негеп турар. Улус ажал-агынын планын, бир дески хөгждүлгезини хоойлузу улус ажал-агынын бүгү адырларынын хөг-ждүлгезини шын планнаар арганы Совет күрүнөге берип турар болбу-шаан, катапталыр социалист бичдурлгенин бедиик темпелерин хандырып турар.

1929 чылдан 1951 чылга чедир үени дүргүзүндө ССРЭ-де үлөтүр бичдурлгезини хемчээди 13 катап күрө улгаткан турда, э-не сайзы-рангай капиталист чурт—АКШ-та үлөтүр бичдурлгезини хемчээди чүглө шериг бичдурлгезин күштүү-биле улгатырганында болдуган, а чүглө ийи катап улгаткан. Ол айткан үени дүргүзүндө Англия-нын үлөтүр продукциязы чүглө 60

хуу өскени билдингир. Бистин үлөт-үлгөстүн хөгждүлгезин ийи беш чыл хире үеге саадаткан дайын чок турган болза, алгывышаан катапталыр социалист бичдурлгенин тем-пелери оон-даа бедиик болуп болур турган.

Дайын сөөлүндөгү чылдарда бистин Төрөөн чуртуусу улус ажал-агынын дүргөн катап тургускан бол-гаш үлөтүрүчү, көдээ ажал-агынын хөгждүлгезинин дайын мурнунда дененин дыка ашкан. Совет күрү-не экономиканын, культуранын бүгү адырларынын чыгылыш чок көдүр-лүшкүнүн хандырып, калбак улус маасаларын чаагай чоруну хажык чок экижидип турар. 1952 чылда ССРЭ-нин бүгү үлөтүрүчүн ниити продукциязы 1940 чылдын продук-циязын 2,3 катап ашкан. Бистин үлөтүрүлгөстүн дайын сөөлүндө хөгждүлгезини характери дөмдөз болза, техника талазы-биле дүргөн депшилге, эртемин болгаш телин-канын эч чаа чедишкенин бичдур-лгө ажалгаанын, машина тудуушкунун күчүлүг өзүлдөзү бол-лур.

Социалист экономиканын, оон бүгү адырларынын хөгждүлгезини үндөзүн, чуртун камгаланыр аргалынын быгылаарына шиптир-лгө негелде—аар үлөтүрүчү Совет күрүнө моон сонгаар-даа бүгү хем-чеглер-биле хөгждүдери болуп.

Социалист көдээ ажал-агы дайын сөөлүндө үедө улуг чедиш-кенин чедип алган. Тараа куль-тураларынын, хөвөннин, чигир сөөк-лазынын болгаш өске-даа техниктиг культурааларын ниити чыылдазы дыка улгаткан. Колхозтарын ху-ваатынмас фондурлары 1940 чылдын денелинде 1952 чылдын эгезинде 2 ажыг катап өскөн. Совет күрүнө көдээ ажал-агынын бирги чергенин техниказы-биле соксаал чок чепсээ-лөп турар. Ам бүгү хосу ажалдары-нын дөрттүн үш кезинден хөйүн МТС-тин машиналары-биле күүсе-дип турар. МТС-тер болза, колхоз бичдурлгезинге шиптирлгө рольду

ойнап, колхозчуларын күш-ажылы-нын бичдуркүчүлүн чыгылыш чок бедиип турар болгаш колхозтун байлакшынын көвүдөдүп турар.

Бичдурлгө чепсээндө социалист өнчү боттарынын ниити байлаан улам көвүдөдүп, боттарынын ам-дырадын чыгылыш чок экижидер арганы совет улуска берип турар. Ниитинин социалист өнчүлүн үндөзүнүн болгаш анаа үндөзүлөш совет кижилеринде амдырал-чы дененин бедишкенин дугайында чайынанчак көрүзүгүчү чуртуну экономиктиг хөгждүлгезини түнел көрүзүп болуп национал орулга берип турар. Капиталист чурттарда национал орулганын хөй нуруузуу дарлакчылар боттары ма-ныстап турар. Капиталист чурттарда ажалчы чоннарын амдырал-чы денели, национал орулга олардын үлүг-хуузу үргүлчү чывызап турар. Совет күрүнөде национал орулга долузу-биле улустун долуна. Оон дөрттүн үш кезин хирези хамаа-тыларын хуузунда материалдыг болгаш культурулу негелделери хандырыныга чарыгатын турар, артка кезин социалист бичдурлгени калбартыныга болгаш күрүнени база ниитиледин өске херек-телдеринге хереклетинери-биле кү-рүнени, колхозтарын болгаш кооператив организацияларынын эрге-зинге артар. 1952 чылда ССРЭ-нин национал орулганын дөмөйлөш өрткө-биле алырга дайын мурнунун ден-енин ийи катап ашкан.

Национал орулганын өзүлдөш—ажыл-агынын социалист система-зын улам улуг быгылышкынын, ниитинин байлакшынын көвү-дүзүнүн чайынанчак херечизи болуп.

Ажылчын, албан-хаакчыттардан тыртар үндүрүглерни чиigetкени

Социалисттик ажыл-агыйнын бүгү адырларынын чаа көдөрүшкүнүн болгаш ажылчы чоннарын чаагай байдалын улам ынай беддерин хандырып турар партиянын болгаш чазактын хөй-хөй хемчеглери СССР-иниң Дээди Советинин бешки сессиясынын болгаш СЭКП ТК-нын сентябрь Пленумунун доктаалдарында илеретинген.

Коммунисттик партиянын болгаш Совет чазактын совет кижилер дугайында хун бүрдүгү сагыш салгышынын үндүрүгү политиказында тодазы-биле саза илерет турар.

ССРЭ-ниң Дээди Советинин бешки сессиясы бо чылдын агуст айда көдээ ажыл-агый үндүрүгүн дугайында чаа Хоойлуну бадылап үндүргөн. Үндүрүгү чийгедери илде көрдүнгөн. ССРЭ-де көдээ ажыл-агый үндүрүгүнүн нийти түнү 1953 чылда 43 хуу, а келир 1954 чылда 1952 чыл-биле дөмөйлөргө ийи чартык катап ажыг түнгө эвээжээр.

Бо чылдын сентябрьда Совет чазак хоорайларда болгаш ажылчын суурларда үндүрүг оонап тыртарынын чаа чурумун доктааткан болгаш хамаатыларнын көдээ ажыл-агыйдан ап турар орулгаларында тыртар үндүрүгүн элээн чийгедери илде көрдүнгөн.

Хоорайларда болгаш ажылчын суурларда чурттап турар ажылчыннарнын, албан-хаакчыттарнын, пенсионерлеринин база ол ышкаш I болгаш II бөлүктөринин инвалиддеринин тарылга, мал болгаш ары ажылдан ап турар орулгаларында үндүрүг оонарын 1953 чылдын июль 1-ден эгелеп хостаан. Бо чийгелдерин адаанда айткан таварыштарды тапсыр: бир эвес ажылчыннын азы албан-хаакчыттын ажыл-агыйында ажылчын малы чок болгаш бирден хөй эвес инектиг, майыстыг малдыг, бирден хөй эвес чаш төлдүг, алды айда өрү назылыг бир хаваныг болгаш чаш төлү-биле кады чылдан өрү назылыг үш хөй, өшкүлөрлүг болза, бир эвес ажыл-агыйда унастак черин хемчээл тулдуглары ээлеп турар шөлү-биле кады 0,15 гектардан ашпас болза чийгелдени тыпсыр.

Ажылчыларга болгаш албан хаакчыттарга тывыскаан чийгелдерин хемчээлиниң дугайын моон адаанда айткан чийгектер-биле көргүзүп болур.

Районун үлетпүр комбинатынын ажылчыны, ам Шагаан-Арыг хоорайда чурттап турар Ховалыг Даш-оол картофөл болгаш ногаа тарылгалыг 0,10 гектар коьдан унастактуг, бир инектиг болгаш 9 ай назылыг

хаваныг. Эрткен чылын Ховалыг Даш-оол бо айткан орулга тывар чүүлдеринден 59 рубль 56 копейк үндүрүгүн төлөөн.

Бо чылын Даш-оол 1953 чылдын бир дугаар чартында төлээр үндүрүгүнү чүглө 50 хуузуң, тодаргайлаарга 29 рубль 78 копейкти төлээр, а чылдын ийи дугаар чартында төлээр үндүрүгүн шуут хосталыр.

Бир эвес Ховалыг Даш-оолдун малы, тарылгазы өскерилге чокка ол хевээр артар болза, 1954 чылдан эгелеп ол үндүрүг шуут төлөвес.

Чадаана МТС-тиң ажылчынын Монгуш Данзын ногаа аймаа тарып олуртуг 0,05 гектар коьдан унастактуг болгаш бир инектиг турган. Ычангаш Монгуш Данзын эрткен чылын 40 рубль 20 копейк олча-ажык үндүрүгүн төлээр.

Бо чылын Монгуш Данзын 1953 чылдын бир дугаар чартында 20 рубль 10 копейк түнүгү үндүрүг төлээр болгаш ийи дугаар чартык чылда төлээр үндүрүгүн шуут хосталыр, 1954 чылда ол үндүрүг шуут төлөвес.

Хоорайларда болгаш ажылчын суурларда чурттап турар ажылчын, албан-хаакчыттарнын көдээ ажыл-агыйдан ап турар орулгаларында үндүрүгү тыртарын хостаан чорук коьдан унастактарын тарылгага долузу-биле ажылчаларыңче, база ол ышкаш мал ажылын хөгжүдериңче угландырган. Бо чийгелде болза, ылангыч ажылчы чоннарын амырдал деңгелин улам ынай көдөрүгө база бир эң чугула хемчег болур.

Колхозчуларнын болгаш хуу ажылдыгыларнын база ол ышкаш көдээ черлерде чурттап, уст-тывыш ажылы кылып, чер ажылында дашкаар өске-даа орулгаларны тып турар өске-даа хамаатыларнын тып турар өске-даа хамаатыларнын ажыл-агыйларында үндүрүгүн оонарын чаа чуруму доктаатынган.

Моон мурнунда бо орулгаларга көдээ ажыл-агый үндүрүгүн оонарда, ажыл-агыйнын көдээ ажыл-агыйдан болгаш уст-тывыштыг ажылдан ап турар орулгаларында кадып оонап турган. Ам бо орулгаларга үндүрүглерин тус-тус оонарын чуруму доктаатынган: көдээ ажыл-агыйдан ап турар орулгалардан көдээ ажыл-агый үндүрүгү тыртар, а уст-тывыштыг ажылдан болгаш чер ажылында дашкаар орулгаларга олча-ажык үндүрүгүн оонар.

Үндүрүгүн оонарын ындыг чуруму болза, чондан тыртар үндүрүг төлөвирлерин дыка чийгедиң турар. Ол дугайында моон адаанда айткан фактылар чийек болур. Кызыл районун колхозчузу Дмитриевтин

хууда ажылгалында 0,20 гектар коьдан чер, бир инек, 10 хөй бар, сапог даарааш чылда 2000 рубль орулганы тып турар. Эрткен чылын Дмитриев көдээ ажыл-агый үндүрүгүн 273 рубль 80 копейк түнгө төлөөн.

Ол колхозчу чаа Хоойлуну эзугаар хууда ажылгалында турар черден көдээ ажыл-агый үндүрүгүн 80 рубльди болгаш сапог даарааш тыпкан орулгасындан 132 рубль олча-ажык үндүрүгүн төлээр. Ычангаш бо ажыл-агыйдан тыртар үндүрүгүн нийти түнү 212 рубль азы эрткен чылдаазыңга бодаарга 22 хуу чийгээр.

Эрзин районун колхозчузу Хүрен-оол бодунуң тарыыр 0,10 гектар коьдан черлиг, ийи инектиг болгаш 20 хөйлүг. Оон аңгыда ол эрткен чылын аят дериг-херекселдерин септээш 3000 рубльдин орулгасын тыпкан. Ычангаш эрткен чылын Хүрен-оол көдээ ажыл-агый үндүрүгүн 388 рубль 10 копейк түнгө төлөөн. Чаа Хоойлуну эзугаар Хүрен-оол ам ажылгалында турар коьдан унастак тыртар көдээ ажыл-агый үндүрүгүн 20 рубльди төлээр болгаш аят дериг-херекселдерин септээш алган орулгасындан 222 рубль олча-ажык үндүрүгүн төлээр. Ычангаш Хүрен-оол моон мурнунда 388 рубль түнүгү үндүрүгүн төлөп турган болза, ам чүглө 242 рубль түнүгү үндүрүгүн төлээр.

Көдээ черлерде чурттап, уст-тывыштыг ажылдан болгаш өске-даа чер ажылында дашкаар чүүлдерден орулга тып турар чамдык хамаатыларны олча-ажык үндүрүгүн оонарын шуут хостап турар. 60 хар болгаш оон өрү назылыг эр кижилерин, 55 хар болгаш оон өрү назылыг херээженнерин көдээ ажыл-агый үндүрүгүн оонарындан хостап турар. Кооперасташпаан уст-тывышчылардан болгаш чер ажылында дашкаар тып турар орулгалары чылда 3000 рубльден ашпас болза, бир болгаш ийи дугаар бөлүктүн инвалидтерин олча-ажык үндүрүгүн оонарын хостаар, кооперасташпаан уст-тывыштардан болгаш чер ажылында дашкаар тып турар орулгалары чылда 100 рубльден ашпайн турар хамаатыларны олча-ажык үндүрүгүн оонарындан база хостаар.

Ажылчыларга болгаш албан-хаакчыттарга үндүрүглер талазы-биле доктааткан чаа чийгелдер болза, хоорайларда болгаш ажылчын суурларда дүздөөр көдээ ажыл-агыйны хөгжүдериңге чугула идиг болур болгаш ажылчы чоннарын материалдык чаагай байдалын улам экижидериңге дузалаан турар.

В. ЦЫПКИН,
областын сан килдизиниң улуг инспектору.

Кол кичээңгейни мал кыштаглаашкыныңче

САРЫГ-БУЛУН. (Телефон-биле). Эрзин районда «Кызыл сымдык» көдээ ажыл-агый артелинин колхозчулары СЭКП Төп Комитетинин сентябрь Пленумунун доктаалын танышкаш, улам бедиткен хүдээлгелер эзугаар ажылдап турар. Нийтинин малын өстүрер, оон продуктулуун бедидер талазы-биле боттуг хемчеглер алдынын турар.

Колхоз баштаар чери мал ажылында мергежилдик колхозчуларнын шилпн быжыглан. Колхозтун нийтлештирген шээр малы 6600 ажыр өскөн, ажылдын ол уластуңда 47 малчынын бар. Белеткек кыштагларды-биле кады 38 кышкы тургаларда 67 кажааларнын септелгези (чамдык үрүмек кылыглардан аңгыда) доозулган. Бо чылын шээр малды 17 кезек черге кыштагладарын планнап турар.

Колхозтун 1370 ажыг чылгызын менди, семис кыштадырыңга мурнундан бээр эки ажылдап келген 6 колхозчулар оларны чөп ажылгаарыңга ажылыч планын амдан эгелеп тургузуп алган. Инек фермазынын талазы-биле кышка белеткелдер база-ла багай эвес.

Бо чылын инекке 2 чаа кажаалар немей кылып тургаш, 3-тү, шээр малга 5-тин орунунга 6 чаа кажааларны туткан. Ол ышкаш кыжын кажаа иштинге төгери-биле 300 ажыг центнер өдөкти кургалдып болгон, саван, мякина чүүлдерин база-ла хынамчалыг белеткеп ал турар.

Моон-биле кады малчынарнын өглерин чылыгларыңга колхоз баштаар чери бо чылын 3500 рубльди нийти хуралга чөпшээреткен. Колхозтун хоюн 4 чыл ажыг үедө өзүлдөп каларып келген, бо чылын төртүтүнгөн 296 хураганарны бүрүн доруктуруп алган Чамыян болгаш дуржугалыг малчын Калчан-Сара ышкаш мурнакчылар хөй.

Ш. ДУКАР.

«ШЫННЫҢ МАТЕРИАЛДАРЫНЫҢ ИЗИ-БИЛЕ»

«Ажылчыларнын амыдыралыңга сагыш салыр»

Бо чылдын август 27-де үнгөн № 167 «Шын» солунга парламентин «Ажылчыларнын амыдыралыңга сагыш салыр» деп эгелиг, Сизимде ышак ажыл-агый бүдүрүлгезинде Каа-Хем райпозунун столовазынын, магазининин база районун хөрүлзэа конторазынын моон магазининин ажылында четпестерин шүүмчүлүзүн чүүлү райкүүскомдан хынап көөргө шын болган.

Бүдүрүлгө черинде столовазын, магазининин ажылын экижидер дугайында хемчеглерин алган деп, райкүүском редакцияга дыннаткан.

Хөй-ниитиниң үлетпүр барааннарыңга болгаш аш-чем хереглелиңге хандырылганы экижидер

РЕДАКЦИЯГА ЧАГААЛАРЫНЫҢ ДОПЧУЛАЛЫ

«Шын» солунун редакциязыңга областа чамдык садыг магазинер болгаш хөй-ниитиниң чөмөнчилгө черлери чонунуң өзүп турар негелделерин багай хандырып турарын илереткен чагаалар хөйү-биле кээп турар. Ол дугайында ону харыылап турар албан организацияларнын удуртур ажылдакчылары чонун мурнунга боттарынын харыскалганын утуп турарлар.

Партия болгаш чазактан чонун үзүктөл чок өзүп турар материалдык болгаш культуруг негелдезин хандыраар дээш улуг сагышты салып, үлетпүр болгаш аш-чем барааннарын хөйү-биле үндүрүп турар. Ону херек кырыңга массага чедирерин бистин областын чамдык районнарында онза багай күүседип турар. Манаа каш чагааның допчулалын көргүзгөргө-ле четчир.

Бай-Тайга районун «Дөн-Терек» колхозта школа эргелекчизи эш Байыр-оолдун бижип турары болза, колхозта магазин доктаатынган ажыл шагың барымдалава, үргүлчү хагдынчак турар, чамдык таварыгаларда 18 хонукта ажылдавайн баар чүүлдер бар.

Райпонуң талазында кадрларны шың шилп албас, таварышкан-на кижилерин магазин эргелекчидип атыр. Ол магазинин эргелекчизинден 1952 чылдын ноябрь айдан бээр амга чедир 5 кижиге солукшкан. Магазинин ажылы экижир хамаанчок харын улам баксырап турар. Чонун хереглээн барааннары район төвүдө бар туралда-ла ону чогуур үенде өзүлдөп сөөртүп албас.

Колхозга ажылдап турар башкылар, эмчилер болгаш көдээ ажыл-агыйнын тускай эртемчилери аш-чем болгаш үлетпүр барааннары салып амга район төвүдө чогуур ужурга тагаржып турар. Моон ужуркунда салгынын саарыга планы күүсетпейн турар.

База Бай-Тайга районда эш Симчитин бижип турары болза, районун эң ырак Мөген-Бүрөн ышкаш черлеринче калбак хереглелдин барааннары четпес октап турар. Керосин, дус, кээшпе болгаш өске-даа чонунуң хүн-бүрү хереглээр барааннары ол черлерге үргүлчү четпейн турар. Ол дугайында районун салыг килдизинин эргелекчизи эш Толстиков кандыг-даа хемчег албайн турар.

Район төвүңге келген барааннарын шың эвес хуваап, көдээ черлерин шуут утуп турар. Ол ышкаш район төвүдө хөй-ниитиниң чөмөнчилгө чериниң шынар чок чем кылып турарын база ол столовазын эргелекчизи чок, ону повар кижиге дакырлап турарында продукт чүүлдерге кандайда хыналда чок болуп турарын илереткен.

Өвүр районда эш А. Адыгжи районун хууларынын өчөт сонгудалыг хуралыңга хуучуларнын илереткен четпестерин бижип турар. Райпонуң баштаар черинден эгелээш көдээ майгыңнарга чедир ажылга ээ-харыскалга чок, дүжүметсиг, чонга ээллек эвес, арага-тымыска хандыр чоруктар бар.

Чонун өзүп турар негелделерин хандыраарыңче кичээңгей салыр хамаанчок хөй-ниитинин хөргезин оорлап самчыгдар чоруктар бар тура, райпо баштаар чери амга чедир-ле хемчег албайн турар.

Улуг-Хем районда эш Семис-оолдун бижип турарында алырга, райпо баштаар чери колхозчуларнын хереглелин өөренип көрбөйн турар. Көдээ чонун хереглээр барааннарын ховар садыглап турар.

Чөөн-Хемчик районун Хөндөргөйдө эш Монгуш Сыргы-оолдун редакцияга бижээн чагаазында Хөндөргөй сумда майгын эргелекчизи эш Сарлыниң барааннары үе-үенин байдалыңга таарыштыр чагып садыглаар талазы-биле сагыш салбайн турарын шүүмчүлүзүн. Ам магазинде чүглө чайгы идик хөп бар, а кышкы хөп аймаа чок.

Магазинин чагып бижир дептеринде дыка хөй чагылар бижиткен, ону күүсетпейн турар. Райпонуң садыг килдизинден ол майгыңга тускайлап каан барааннар ында чедир. Ону сөөртүп албайн турар. Совет садыгнын чурумун ол магазин үрөп, үргүлчү шоочалыг турары канчап-даа таарышпас.

Тес-Хем районун Самагалдай суурда столовазың багай ажылынын дугайында эш К. Чамыян редакцияга чоруткан чагаазында бижип турар. Столовазын кылып турар чөмөнүн шынары кончуг багай, аяк-савазы болгаш столова ишти база столдар кыры хирлиг. Столовазын херекселдери чедипшениден болгаш ында ажылдап турар ажылдакчыларнын оожум, түшпөң байдалында үр манаар чоруктар эвээш эвес. Чөмөнчилгөдө ээллек эвес, харын чөптүг негелдени тургузарга.

—Караанар согуз бе, чүңү кылып тур бис, көрөс силер бе? Алыршыпанар!—дээн ышкаш өске-даа эпчок каржы, культура чок өстөрүн үргүлчү дынаап болур. Райпо баштаар чериниң даргазы эш Ашихин столовазың комудал дептеринде бижиткен чүүлдерин хынап көрбөз-даа, хемчег-даа албаан.

Чонунуң доктаамал өзүп турар материалдык болгаш культуруг негелделерин үзүктөл чок хандыраар хүндүлүг хүлээлигин үстүңде чагааларга хамаарышкан ажылдакчылар утуп болбас ужурлуг.

даа мурнунда машина тудуушкунунуң хөгжүлдөзүн колладары эргежок чугула турган. Амгы үедө ССРЭ-де бүдүрүлгө чөпсезин бүдүрүлгезин деңгели 28 чыл мурнунда турганындан 55 катап өскөн.

Хереглелдин кылымалдарынын бүдүрүлгези ол үенин дургузунда база өскөн. Ол 12 катап хире улгаткан. Чик болгаш аш-чем үлетпүрүн аар үлетпүрүнүң темпиз ышкаш мычаар хөгжүдөр арга биске чок турган. Аар үлетпүрүн чедипшенинин ачызында улустун хереглел чүүлдеринин бүдүрүлгезин улуг көдөрүшкүңгө организаастарыңга бүгү аргалар тургустунган.

Ол сорулганы боттандыраарыңга ССРЭ-ниң Дээди Советиниң бо чылдын августун эгезинде болуп эрткен бешки сессиязының шийтпирлери улуг ужур-дузалыг болуп турар. Коммунисттик партиянын удуртулганы-биле улус ажыл-агыйнын улам ынай көдөрүшкүнүн, нийтиниң өнүзүгүн өзүлдөзүн, ажылчы чоннарын амырдалың деңгелин күштүү-биле бедидерин кыска хуусаада чедип алып дугайында бистин бүгү улузувустун күзөл-соруу Дээди Советтин шийтпирлеринде, ССР Эвилелиниң Министрлер Чөвүдөлиниң Даргазы эш Г. М. Маленковтуң сессияга чутаазында илеретинген.

Партиянын болгаш чазактын салганы чугула, сонгаарладып болбас сорулга болза, ажылчы чоннарың чаагай чоруну экижидериниң эрге-ажыктарыңга таарыштыр чик болгаш аш-чем үлетпүрүнүң хөгжүлдөзүн бүгү хемчег-биле дүргөдөзүн, көдээ ажыл-агыйнын улам ынай күчүгү көдөрүшкүнүнү дугайында сагыш човаашкынын салыры болур. Аш-чеминиң болгаш үлетпүрүнүң барааннары: аят болгаш аят продуктулары биле, балык болгаш балык продуктулары-биле, саржаг, чыгар, коидтер кылымалдары-биле, пөстөр, хөп болган идик аймаа-биле, сава болгаш мебель биле, бажын херекселениң болгаш культураның өске-даа чүүлдери-биле чонун хандыргыныл-

газын ийи—үш чылдарын дургузунда дыка бедидип болур болгаш ону кылыр-даа ужурлуг бис.

Нийтинин социалисттик өнүзүгүн өзүлдөзүн чуртталга тулдугларынын, культураның болгаш эртемнин хөгжүлдөзүн, кадык камгалалынын акшаландырылганын чыл бүрдө улам көвүдөдир, ажылчы чоннарын амырдалын улам экижидер арганы Совет күрүңгө берип турар.

Чүглө дайын сөөлүңдө үедө хоорайларда болгаш ажылчын суурларда 155 миллион ажыг дөрбөлчүн метр шөлдүг чуртталга бажыннарын туттуңганы билдигир болгай. Көдээ черлерде 3,8 миллион ажыг чуртталга бажыннары туттуңган. Чуртталга тулдугларыңга 1953 чылда күрүңгениң капитал салышкыны эрткен чылдындан 25 хуу хөй болуп турар болгаш 1940 чылда анаа чаныгыдап турган түндөн барык-ла 4 катап хөй болуп турар.

Эрткен чыл-биле дөмөйлөргө школалар тудуунуң планы 30 хуу, уруллар салтарынын болгаш ясилериниң—40 хуу, эмнелгелериниң—54 хуу хөй болуп турар.

Совет күрүңгө үедө өргөдөзүнүн херээңче дыка улуг кичээңгей салып турар. Бо чылын өөренип турарларын нийти саны 57 миллион ажып турар, оларын иштинде 3 миллион ажыг кижиге дөмөйлөргө черлеринде болгаш техникумнарда өөренип турар. Бистин чуртувус социалисти, культура болгаш эртем соксаал чок сайырап турарын дээш, совет кижилер социалисттик Төрээн чуртка бердингениниң эзузунга килдизитинген турарын дээш, олар социалисттик өнүгүнүн быжыгышкынынын болгаш өзүлдөзүнүн дугайында сагыш човангыр болуун дээш коммунисттик партия болгаш совет чазак бүгү хемчеглери ап турар.

Ажыл-агыйнын социалисттик системаның капиталисттик системадан артык күчүгү, коммунисттик партиянын болгаш совет чазактын шың политиказы, ажылчы чоннарын өзүп

турар илдепкей нийтиниң байлааны, социалисттик өнүгүнү соксаал чок өзүлдөзүн, анаа үндөйлөзүн, ССРЭ-ниң бүгү улустарынын байшыраак болгаш культуруг чорунуң бедидишкенин хандырып турар.

III.

Бешки бешчыл планының талазы-биле СЭКП-ниң XIX съездинин директиваларын амыдыралга боттандыраар чорук коммунизмге орук-биле улуг базам болур. Бешчылдын дургузунда үлетпүр бүдүрүлгелериниң деңгели 1950 чылдын деңгелинен 70 хуу хире бедидир ужурлуг. Оон-биле кады бүдүрүлгө чөпсезин бүдүрүлгези 80 хуу хире, а хереглелдин чүүлдеринин бүдүрүлгези—65 хуу өзөр ужурлуг. Хереглелдин чүүлдеринин бүдүрүлгезин, бешчыл планында көрдүнгөн ооналганы хуусаанын дыка бетинде күүсеткен турар кылдыр шак ыңчаар калбартыр партия болгаш чазак амгы үедө сонгаарладып болбас сорулга кылдыр салган.

Съезд болза, көдээ ажыл-агыйнын мурнунга база канчаар-даа аажок улуг сорулганы салган. Көдээ ажыл-агый талазы-биле кол сорулга болза, көдээ ажыл-агыйнын бүгү культураның дүжүттүн бедидери, нийтинин малын баш санын улам көвүдөдир-биле кады оон продукттулуун дыка өстүрери болуп моон сонгаар-даа хевээр артар.

Ол сорулганы кыска хуусаада шийтпирлери, колхозчу өнүгүнү амдаа көвүдөдир эргежок чугула бүгү аргалар социалисттик көдээ ажыл-агыйда бар. Амгы үедө көдээ ажыл-агый продукциязынын бүдүрүлгезиниң деңгелин көдээ ажыл-агыйнын өзүп турар техниктиг чөпсөглө-биле болгаш колхоз тургузуунда бар турар аргалар-биле дүшөйөй турар дээрзин демдеглээр чугула. Көдээ ажыл-агыйны салдычак байдалда турар колхозтар, харын-даа бүдүн районнар бисте эвээш эвес. Көдээ

ажыл-агыйнын мал ажылы, картофель болгаш ногаа бүдүрүлгези ышкаш чугула адырларынын өзүлдөзүн чурттуң өзүп турар хереглелдеринден хожудап турар болгаш ону хандырып шыдавайн турар.

Көдээ ажыл-агыйнын чамдык адырларынын хожудангай чоруну ажып эрттерин, оон улам ынай хөгжүлдөзүн хандыраар ужурлуг сонгаарладып болбас чугула хемчеглери партия болгаш чазак ам чорудуп турар.

Коммунисттик партиянын Төп Комитетиниң чокта чаа болуп эрткен сентябрь Пленуму «ССРЭ-ниң көдээ ажыл-агыйнын улам ынай хөгжүдөр хемчеглер дугайында» доктаалды хүлээп алган. Ол доктаалда ССРЭ-ниң көдээ ажыл-агыйнын улам ынайгы хөгжүлдөзүнүн үндөзүн айттырылгыры ажылдап кылдынган.

СЭКП ТК-нын Пленумунун шийтпиринде айттып турары болза: «Ам, бистин чуртувусту күчүлүг техникалыг болбазыраңгай аар индустрия тургузунган болгаш колхозтар дыка быжыга берген үедө, анаа үндөйлөзүш көдээ ажыл-агыйнын бүгү адырларынын шыңгыы көдөрүлүшкүнүн хандыраарынын база ийи—үш чылдарын дургузунда бистин чуртувустун бүгү чонунун аш-чем барааннары-биле хандырынган турар чоруну шыңгыы бедидериниң болгаш оон-биле кады материалдык чаагай амыдыралдын улам бедик деңгелин колхозчу тараачынарнын бүгү массазыңга хандыраарынын бүгү чугула байдалдары бар болуп турар».

СЭКП Төп Комитетиниң Пленумунуң доктаалында көдээ ажыл-агыйнын бүгү адырларын хөгжүдериңгелдерге программасы бердинген.

Мал ажылынын, бирги ээлчегде нийтинин мал ажылынын эң дүргөн көдөрүшкүнүнүң, картофель болгаш ногааалар бүдүрүлгезин улгатырарынын, тараа, техниктиг болгаш үс культураларын нийти болгаш бараанын продукциязын улгатыра-

рынын тодаргай оруктары Пленумун шийтпирлеринде айттынган.

СЭКП Төп Комитетиниң шийтпирлеринде машина-трактор станцияларынын ажылын үндөзүн-биле экижидериниң болгаш көдээ ажыл-агыйнын механизациязын улам ынай күштөлдөзүнүн талазы-биле хемчеглери чогаатынып кылдынган.

Оон-биле кады көдээ ажыл-агыйнын улам ынай хөгжүдериңгел колхозтарын болгаш колхозчуларнын экономиктиг сонуургалын бедидер хемчеглери партия болгаш чазак чорудуп турар. Эң мангыя көдээ ажыл-агый үндүрүгүн дугайында чаа хоойлу, көдээ ажыл-агыйнын улам ынай хөгжүдөр дугайында партиянын болгаш чазактын сөөлүг шийтпирлери колхоз бүдүрүлгезин улам ынай

КНО-нун Кол Ассамблеясынын VIII сессиясы

АССАМБЛЕЯНЫН ОКТАБРЬ 23-те ЭРТЕНГИ ПЛЕНАРЛЫГ ХУРАЛЫ

НЬЮ-ЙОРК. Октябрь 23-түн эртенде Кол Ассамблеянын пленарлыг хуралы болган. Адаа улустар арасынын эргезинин талазы-биле КНО-нун комиссиясынын кежигүнери сонгаан болгаш элэн хөй комитеттерин илеткелдерин база чугаалажы көргөн.

Чажыт бадылаашкынын түнелинде улустар арасынын эргезинин талазы-биле КНО-нун комиссиясынын кежигүнеринде 15 кижиле сонгутураган. Сонгутканынын арасында—ССРЭ-нин, УССР-нин, БССР-нин, Чехословакиянын болгаш Польшанын төлээлеринин кады депшидин үндүргөн кандидаттары — совет юрист С. В. Крылов болгаш чехословак юрист Я. Журак бар.

Оф соонда Кол Ассамблея дараазындагы айтырыгларын талазы-биле алдыгы комитеттин кирип келгени резолюциялар төлөвилелин бадылаашкынын хөй нуруузу-биле күлээп алган: «Кол Ассамблеянын элчелер сессияларынын арасында ургүлүдүлүн кызыгарынын хемчеглерин», «Ливияга хамаарыштыр КНО-нун судунун эрге-күлээп-гезин уздар дугайында» болгаш «Организациянын кежигүнери болбайн турар жүрүмдөгү херэзженеринин политиктиг эргезинин дугайында конвенцияга катышсын дээр дугайында санал». Резолюцияларын баштайгы ийи төлөвилелдерин бадылап турарынын үезинде ССРЭ-нин, УССР-нин, БССР-нин, Чехословакиянын болгаш Польшанын төлээлери дадалазаан.

КНО-га чаа кежигүнер күлээп алыр дугайында айтырыгнын талазы-биле тускай политиктиг комитеттин резолюциянын төлөвилелин Кол Ассамблея бир үн-биле күлээп алган. Ол резолюция болза, «Уставтын дөрткү чүүлүн өзүгара чаа кежигүнер күлээп алырын чингедиш шыдаар шак ындыг дугуржугалар чедип алырынын аргаларын илереди сорулга-биле», «чаагай сеткилдик комитеттин» тургузарын көрүп турар. Ол комитет бодунун ажалынын дугайында илеткелди Кол Ассамблеянын «VIII-ки сессиясына азы оон IX-ку сессиянын сөөлүрөтпей кириер» ужурулут.

Ол резолюцияларын бадылаар бе, азы бадылаас ба дээринин дугайында чүөе чугаалап тургаш, Совет Эвилелинин төлээлери Г. Саксин биле Польшанын төлээлери В. Васильковский үстүндө айтынган төлөвилелдерде дескеннер херектеринин талазы-биле КНО-нун эргезелинин ажил-чорудулганын чүүлүзүп база оон ажылынын хуусаазын беш чыл уздарын көрүп турар болганда оларнын төлээлери ол резолюцияларга удур бадылаар деп айтканын. Ол эргезелдик ажил-чорудулгасы дескеннери болгаш холушкан кижилерин оларнын үнгөн чурттарын ээл чанарында дуза көргүзөр дугайында КНО-нун Уставына болгаш Кол Ассамблеянын шитпиринге чүгдө удуранышкык болуп турар эвес, харын ССРЭ-ге болгаш улус демократиянын чурттарына удур хоралакчы, терроржук ажил-чорудулга кылыр-биле дескеннери болгаш холушкан кижилерин америк шериг эрге-чагыргаларын албадан чорудар чорууга дузалаар кем-буруулук сорулганы база салып турар.

Ол хуралга ол ышкаш дескеннер херектеринин талазы-биле КНО-нун дээди комиссар эргезелинин ажылынын дугайында айтырыгын талазы-биле үшкү комитеттин илеткелин база көргөн. Ол комитет ол айтырыг талазы-биле ийи резолюция кириген: «Дескеннер херектеринин талазы-биле Катышкан Нациялар Организациясынын дээди комиссар эргезелинин ажылы уздар» дугайында болгаш «Дескеннер херектеринин талазы-биле КНО-нун дээди комиссар эргезелинин ажылынын дугайында» дугайында, ССРЭ-нин, УССР-нин, БССР-нин, Чехословакиянын болгаш Польшанын төлээлери ийи резолюцияларын ийилдирзин бадылаарында дадалазаан. Резолюцияларын кайызы-даа бадылаашкынын хөй нуруузу-биле күлээп алдынган.

Ол резолюцияларын бадылаар бе, азы бадылаас ба дээринин дугайында чүөе чугаалап тургаш, Совет Эвилелинин төлээлери Г. Саксин биле Польшанын төлээлери В. Васильковский үстүндө айтынган төлөвилелдерде дескеннер херектеринин талазы-биле КНО-нун эргезелинин ажил-чорудулганын чүүлүзүп база оон ажылынын хуусаазын беш чыл уздарын көрүп турар болганда оларнын төлээлери ол резолюцияларга удур бадылаар деп айтканын. Ол эргезелдик ажил-чорудулгасы дескеннери болгаш холушкан кижилерин оларнын үнгөн чурттарын ээл чанарында дуза көргүзөр дугайында КНО-нун Уставына болгаш Кол Ассамблеянын шитпиринге чүгдө удуранышкык болуп турар эвес, харын ССРЭ-ге болгаш улус демократиянын чурттарына удур хоралакчы, терроржук ажил-чорудулга кылыр-биле дескеннери болгаш холушкан кижилерин америк шериг эрге-чагыргаларын албадан чорудар чорууга дузалаар кем-буруулук сорулганы база салып турар.

Ол хуралга ол ышкаш дескеннер херектеринин талазы-биле КНО-нун дээди комиссар эргезелинин ажылынын дугайында айтырыгын талазы-биле үшкү комитеттин илеткелин база көргөн. Ол комитет ол айтырыг талазы-биле ийи резолюция кириген: «Дескеннер херектеринин талазы-биле Катышкан Нациялар Организациясынын дээди комиссар эргезелинин ажылы уздар» дугайында болгаш «Дескеннер херектеринин талазы-биле КНО-нун дээди комиссар эргезелинин ажылынын дугайында» дугайында, ССРЭ-нин, УССР-нин, БССР-нин, Чехословакиянын болгаш Польшанын төлээлери ийи резолюцияларын ийилдирзин бадылаарында дадалазаан. Резолюцияларын кайызы-даа бадылаашкынын хөй нуруузу-биле күлээп алдынган.

Ол резолюцияларын бадылаар бе, азы бадылаас ба дээринин дугайында чүөе чугаалап тургаш, Совет Эвилелинин төлээлери Г. Саксин биле Польшанын төлээлери В. Васильковский үстүндө айтынган төлөвилелдерде дескеннер херектеринин талазы-биле КНО-нун эргезелинин ажил-чорудулганын чүүлүзүп база оон ажылынын хуусаазын беш чыл уздарын көрүп турар болганда оларнын төлээлери ол резолюцияларга удур бадылаар деп айтканын. Ол эргезелдик ажил-чорудулгасы дескеннери болгаш холушкан кижилерин оларнын үнгөн чурттарын ээл чанарында дуза көргүзөр дугайында КНО-нун Уставына болгаш Кол Ассамблеянын шитпиринге чүгдө удуранышкык болуп турар эвес, харын ССРЭ-ге болгаш улус демократиянын чурттарына удур хоралакчы, терроржук ажил-чорудулга кылыр-биле дескеннери болгаш холушкан кижилерин америк шериг эрге-чагыргаларын албадан чорудар чорууга дузалаар кем-буруулук сорулганы база салып турар.

Туттурган шериглерни дедир чандырап талазы-биле чехословак төлээлекчинин медеглели

ПЕКИН. Туттурган шериглерни дедир чандырап талазы-биле комиссияда чехословак төлээлекчи Л. Симовичин октябрь 21-де Синьхуа агентилелинин болгаш Корейний Төп телеграф агентилелинин корреспонденттеринге кылган медеглелин Синьхуа агентилелинин корреспондентизи Кэсондан дамчыткан.

Туттурган шериглерни дедир чандырап талазы-биле комиссияда швейцар болгаш швед төлээлери кежигүнери комиссиянын чажыт хуралдарынын болгаш оон чамдык кежигүнеринин ээлеп турар туружунун дугайында медеглелин чарлаа деп дынадыг чоокта чаа хөй-нитиге чедип, мырнай илергей апарганын ол медеглеледе чугаалап турар. Чехословак болгаш Польша төлээлекчилерге иле болгаш чөптүг эвес халдаашкынар бир тээ ол дынадыгда бар болганда, швейцар болгаш швед төлээлекчилер боттарынын туружунун дугайында комиссияга азааны ышкаш, база шак ындугу бугүдөгө медеглени болза, чүдүдүг болур турган ийик; ынчалза-даа олар ону амдыгаа чедир кылбаанар.

1953 чылдын октябрь 19-та Чехословак Республиканын төлээлекчиси биле Польша Улус Республиканын төлээлекчиси туттурган шериглерни дедир чандырап талазы-биле комиссиянын хуралында чоруй барганнар деп чамдык агентилелдер дынадыглар чарлааннар. Чехословак төлээлекчинин ындыг бозомын чылдаганынын дугайында хөй-нитиге шын эвес информация кылып, ол дынадыг фактыларын хажыдып турар болганда херектерин ылаптыг байдалын тайылбырлаары эргежок чууга деп санап тур мен.

1953 чылдын октябрь 19-та туттурган шериглерни дедир чандырап талазы-биле нейтралдыг комиссиянын хуралында туттурган шериглерни дедир чандырап талазы-биле нейтралдыг комиссиянын эргезинин дугайында дугуржуганы шынгызы-биле үрөп болгу дег шитпирин комиссиянын хөй нуруузу күлээп алыр дээр орадажышкык кылды берген.

Шак ындыг шитпирин күлээп алыры корей Улус армиясынын составында туттурган шериглер-биле тайылбыр ажылын чорудар талазы-биле корей Улус армиянын болгаш кыдат улус эки-турачыларынын

эргелерин казааны болу бээр-дир дээрин чехословак төлээлекчи айткан.

Ындыг шитпир туттурган шериглерни дедир чандырап талазы-биле комиссиянын эргезинин дугайында кол байдаларын болгаш тайылбыр ажылын чорударынын чурумун чүгдө шынгызы-биле үрээни болур эвес, харын мурунда комиссиянын бир үн-биле күлээп алган принциптерин база үрээни ол болур турган ийик.

Октябрь 19-та комиссиянын хуралында чамдык кижигүнерин күлээп алыр дугайын албадан турган шитпирин комиссиянын бодунга алган сорулгаларын күүседир аргажок кылбышай, комиссиянын кол сорулгаларында долузу-биле ойталааны ол болур турган ийик. Ындыг шитпир комиссия агентилеринин терроржук болгаш күчүлелин узткаарынын орнуна, харын ону дегкээни ол болур турган.

Комиссияга киржирин чөпшээрешке нейтралдыг күрүө болур Чехословак Республиканын бодунга алган хулээлелерин саягымышаан, комиссиянын кол сорулгаларын күүседирине кыжаны болур шак ындыг дурум чок шитпирге оон ужурунда чехословак төлээлекчи киржи шыдааны болгаш хуралды катгаш чоруткан.

Чехословак төлээлекчинин демдеглээни өзүгара алырга, туттурган шериглерни дедир чандырап талазы-биле нейтралдыг комиссиянын октябрь 19-та хуралында болгаш болушкуннар туттурган шериглер лагеринде туруп турар байдалдар биле болдунган. Туттурган шериглер турар лагерлерде лисынманчы болгаш чанкайшичи агентилеринин буруу үлгедиглерин чехословак төлээлекчи тодаргайлап көргүскөн.

Туттурган шериглерни дедир чандырап талазы-биле нейтралдыг комиссиянын эргезинин дугайында дугуржуганы дык хөй чүүлдер талазы-биле үрөп турар ол шыдажыр аргажок байдалдын чылдаганы болза, комиссия оон чамдык кежигүнеринин салдары-биле агентилерин терроржук чоруун чылдадып, ол талазы-биле буруулук болгаш хөй-луну херекке албастан, корум-чурумну үрөп турар кижилерин шажылаарыначча утланган, чехословак болгаш польша төлээлекчилеринин саналдарын күлээп алырында ойталааны болур.

Туттурган шериглер лагеринде чанкайшичи болгаш лисынманчы агентилерин террору

ПЕКИН. Синьхуа агентилелинин корреспондентизинин октябрь 23-те Кэсондан дынаатканын өзүгара алырга, корей-кыдат таланын туттурган 6 шериглери Паньмыньжонда чедип келген. Туттурган шериглер лагеринин демир сывыргын-биле кылган херимин артап эрткеш, боттарынын дедир чанар деп турар күзелин индий шериглерге медеглэенер. Туттурган шериглерни дедир чандырап талазы-биле комиссия оларнын дилээни көргөш, халдырган.

Дедир чанып келген туттурган шериг Юэ Хэй-тянь туттурган шериглер лагеринде гоминданчы агентилерин террорунун дугайын комиссиянын кежигүнеринге болгаш корреспондентилерге чугаалаан. Октябрь 17-де тайылбыр беседазыга олуршкан мен, ынчалза-даа агентилерин террорунун ужурунда дедир чанар дугайында бодунун күзелин ажы-биле чугаалап диткпээ мен деп медеглээн. Тайылбыр беседазыначча баарымныч мурунда гоминданчы агентилер мени майгыга манап турар болган болгаш бир эвес мен дедир чанарымны негээр болдумза, олар мени өлүрүп каар деп сагындырып турганнар.

Индий шериглерин камгалап турары лагеринин америк госпиталында гоминданчы агентилерин контролдан өске туттурган шериглер-биле кады дугуржун шериг ээл чанып келген туттурган шериглерин бирээни оон-даа мурунда орадалшкан болган. Ынчалза-даа агентилер туттурган шериглер демир сывыргындан кылган моондакты алып эрттерин орадалжып турда, оларны туткулуп алганнар. Туттурган шериглерни аажок эттеп-эридеп турганнар. Ынчалза-даа үстүндө туттурган шериг дургунаашкынын база дагы кылган.

Сонгу Корея. Кэсонда корей санитарларын америк машинадан туттурган аарыг шериглерни үйчүр турары. Олар америк лагерлерге шак мынчаар хидиктеттиргенер. Синьхуа агентилелинин чурму.

Кыдат Улус Республика КНО-да бодунун хоойлу өзүгара олудун ээлээр ужурулуг

Тайбынның Бүгү-индий Чөвүлелинин даргазы доктор Китчлунун медеглели

ДЕЛИ. Катышкан Нациялар Организациясынын 8 чыл болган оюн октябрь 24-те демдеглеп турары-биле холбаштыр тайбынның Бүгү-индий Чөвүлелинин даргазы доктор Китчлу дараазындагы медеглелди кылган:

«8 чыл мурунда 1945 чылдын октябрь 24-те (КНО-нун Уставы ол хун күштүг болуп кирген. — Ред.) КНО-ну тургусканынга бүгү делегейин улустары улуг идегелдерин акаа салган. Ынчалза-даа оларнын идегелдери мегелетинген, КНО болза, бүгү делегейге тайбынны камгалаар деп бодунун ролюн күүсетпей турарын улустар көрүп турар.

КНО-нун эл-не үндээни болур улуг күрүлелерин чангыс эп-сеткилдинин принциптер үзөр дээр орадалжышкык болуп турар «Биче ассамблеяны» тургусканы, Кыдат Улус Республиканын КНО-га кирер чоруун АКШ-тын казаанын кара-туралында саададып турары, база хамыктык мурунда, КНО-нун тургуну алаа-биле Кореяга чоруткан дайын болза, Катышкан Нацияларнын Организациянын колониалдыг дарлалды шынжыктырып, хевээр эрттарыначча болгаш шериг эви-

лелдерин тургузарыначча утланган дайынны болгаш политиканын чөпсөө кылдыр ажыгларын улуу-биле орадалжып турарын бүгү делегейнин улустарына көргүскөн.

КНО-нун Уставын эде көрүп тургаш КНО-нун өзүлүг үндээни турдулар дээр орадалжышкыктын күженишкенинге хамаарыштыр серемчиледип болурунун эргежок чуугаазы каянгызыдан-даа эртык улуг апарган, чүге дээр, КНО-нун Уставын эде көөр дээр орадалжышкык КНО-нун бодун долу буураашкыга чедирип болур чадаас. Катышкан Нацияларнын Организациясы Кыдат Улус Республика Аймык чок чоруктун Чөвүлели болгаш КНО-нун Кол Ассамблеясында бодунун хоойлу өзүгара олудун ээлээни турда, бүгү делегейин өзүлүг организациясынын болур күш болгаш күчү-биле хөдөлип шыдаас. Азияда болгаш бүгү делегейге тайбыннын чангыс-даа айтырыгы Кыдат Улус Республиканын киржилгези чокка таарымчалы-биле шитпирлетини шыдаас.

(СЭТА).

Профвилелдеринин үшкү бүгү-делегей конгрессинин киржикилеринин Москвада чедип келгени

Профвилелдеринин үшкү Бүгү-делегей конгрессинин төлээлери улуг бөлүү октябрь 26-да Москвада келген. Октябрынын социалисттик Улуг революциянын 36 чыл оюнун байырлалына киржир-биле даштык чурттарын аалчаларын Совет Эвилелинге ВЦСПС чалаан.

Аалчыларынын арасында—Кыдаттын, Вьетнамнын, Индонезиянын, Аргентинанын, Чилинин, Алжиринин, Тунисинин, Ливаннын, Гватемаланын,

Венесуэланын, Боливиянын, Муруу-Африка Эвилелинин, Япониянын төлээлекчилери, а ол ышкаш Франциянын бүгү-франция күшажыл конфедерациянын секретары Гастон Монмусоо бар. Шупту — 100 ажыг кижиле.

Ол-ла поезд-биле профвилелдеринин үшкү Бүгү-делегей конгрессинге чөраан совет профвилелеринин төлээлери Москвага ээл келген.

(СЭТА).

Швейцарияга болган делегейин шыдыраа маргылдаазынын доозулганы

ЦЮРИХ. Октябрь 24-те шыдыраа маргылдаазынын эл сөөлү салгышкынын доозулбайн барган оюнаны төндүр салдыган. Төндүр салгышкына Эйвени Болеславский, Котовту Сабо удуп алган.

Василий Смыслов.

Бичангаш моон-биле маргылдаа доозулган болгаш оон түнели мында болган:

Бирги черни—Смыслов (ССРЭ)—18 санын алган.

Ийги, үшкү, дөрткү черлери Бронштейн (ССРЭ), Керес (ССРЭ) болгаш Решевский (АКШ)—16-16 санын алганнар.

Бешки черни Петросян (ССРЭ)—15 санын.

Алдыгы болгаш чедиги черлери—Геллер (ССРЭ) биле Найдорф (Аргентина)—14 1/2 санын алган.

Котов (ССРЭ) биле Тайманов (ССРЭ) 14—14 санын алган, Авербах (ССРЭ) биле Болеславский (ССРЭ) 13 1/2 санын алган, Сабо (Венгрия)—13 санын, Глигорич (Югославия)—12 1/2 санын, Эйве (Голландия)—11 1/2 болгаш Штальберг (Швейцария)—8 санын алганнар.

ЦЮРИХ. Делегей чемпиону М.Ботвинник-биле салыр дээр шыдыраачы тып алырынын талазы-биле

ле бүгү-делегейин шыдыраа маргылдаазынын байырлыг хаашкыны Октябрь 24-те Цюрихке болган.

Швейцариянын шыдыраа федерациянын президентизи болгаш маргылдааны эрттеринин талазы-биле организациястыг комитеттин даргазынын чугааларынын сонда маргылдаанын кол судьязы бүгү-делегей судьязы Опоченский (Чехословакия) маргылдаанын тускай түнелин чарлаан.

Делегейин эл күштүг гроссмейстерлери-биле демиселе тос кижини чауп, 18 салгышкынын хайымынан болгаш чүгдө чангыс кижиге уттурган совет гроссмейстер Василий Смыслов маргылдаанын тилекчизи болган деп кол судья чарлаарга чычланнар димиттиг үр адыш чаксааннар.

Бүгү-делегейин шыдыраа федерациянын президентизи дээрги Гогардтын, кол судья Опоченский биле болгаш Швейцариянын шыдыраа федерациянын мурундан Бүгү-делегейин шыдыраа федерациянын орадакчы-президентизи дээрги Берман (Франция) маргылдаанын тилекчизи В. Смылова дивралыг чечектерин колдирикен. В. Смылова бирги шанналды тыныскан.

Оон соонда сцена кырыначча ийги, үшкү болгаш дөрткү шааналдарны үлөшкөн совет гроссмейстер Вронштейн биле Керес база амерж гроссмейстер Решевский үнүп келгенер.

Маргылдаанын бешки шааналын алган, маргылдаанын эл анык киржикчизи, совет гроссмейстер Перросян ийи-биле утканын.

Маргылдаанын артан киржикчилери удаа-дараалаштыр шааналдарын ап турган.

Маргылдаага эң эки салгышкыны дээр тускай шааналдарны совет гроссмейстерлер Котов биле Тайманов база аргентин гроссмейстер Найдорф олар алганнар.

Ынчангаш делегейин шыдыраа чемпиону совет гроссмейстер Михаил Ботвинник-биле ойнаар маргылдаага киржир эргени Василий Смылов алган. Ол маргылдаа 1954 чылда болур.

(СЭТА).

Көдээ шыдыраачыларнын маргылдаазы

Чоокта чаа Барын-Хемчик районун Аксы-Барлык суурга школа башкыларынын болгаш «Ленин эруу» колхозтук колхозчуларынын арасына 8 кижиле киржикчилер шыдыраа маргылдаазы болуп эрткен. Ойнаашкынын түнелинде школа

эргелекчизи эш Эрес-оол 6 санын болуп бирги черни алган. Ийги черни колхозта мал эмчизи эш Артына, үшкү черни башкылар Эльзей, Сарыг-оол олар үлөшкенер.

К. БОРАЦНАЯ.

Харысалгалыг редакторнун

оралакчысы М. Н. ЛЮНДУП.

Венгриянын чер ажилдыг бүдүрүлгө кооперативтеринде

БУДАПЕШТ. Бо чылын Венгрияга суладан аштыда тараа культуранынын эки дүждүн алган. Чер ажилдыг бүдүрүлгө кооперативтеринин алган дүждү хуу ажилдыг тараачынынын алган дүждүндө дык аянып турар. Дык хөй бүдүрүлгө кооперативтери хуу ажилдыгларнын бир хольдыдан (бир хольд 0,57 га-биле деннежир) алган дүждүндө ийи катап хөй кызылтысты чыып алган.

Еалфинин Мичурин аттыг кооперативи хольд бүрүзүндө 22,1 центнер кызылтысты болгаш 26,2 центнер арбайны ажаап алган. Бо дүждүттөр болза, черни машиналар-биле

де ажилдап кылганынын, минералдыг удобриелерни хөрүнгө төккенинин, хана-карактар тарыыр арганы болгаш өске-даа мурнакчы совет агротехниктиг методтарын ажыглаанынын ачызында чедип алдынган.

Надварын «Кызыл сылдыс» кооперативи хольд бүрүзүндө 18 центнер күзүн тараан арбайны, 16 центнер кызылтысты ажаап алган.

Балатондерин «Хосталга» деп кооперативи хана-карактар тарыыр арганы болгаш немелде доозуналдырышкынын бир дугаар ажаагылап, дүждүттүг чорукту анаадаазында 2—3 центнер чедир ажырган.

(СЭТА).

Сонгу Корея. Кэсонда корей санитарларын америк машинадан туттурган аарыг шериглерни үйчүр турары. Олар америк лагерлерге шак мынчаар хидиктеттиргенер.

Синьхуа агентилелинин чурму.